Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

11 септември 2025 година*

„Преюдициално запитване — Конвенция за прилагане на Споразумението от Шенген — Член 54 — Член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Принцип ne bis in idem — Понятие „същите деяния“ — Осъждане в държава членка на член на терористична организация за участие в тази организация с цел подготовка на терористичен акт — Преследване в друга държава членка за същите терористични актове“

По дело C-802/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Audiencia Nacional (Национален съд, Испания) с акт от 4 декември 2023 г., постъпил в Съда на 28 декември 2023 г., в рамките на наказателното производство срещу

MSIG,

при участието на:

Ministerio Fiscal,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: F. Biltgen, председател на състава, T. von Danwitz (докладчик), заместник-председател на Съда, A. Kumin, I. Ziemele и S. Gervasoni, съдии,

генерален адвокат: D. Spielmann,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за Ministerio Fiscal, от C. García-Berro Montilla, fiscal,

– за испанското правителство, от A. Gavela Llopis, в качеството на представител,

– за унгарското правителство, от Zs. Biró-Tóth и M. Z. Fehér, в качеството на представители,

* Език на производството: испански.

– за Европейската комисия, от J. Baquero Cruz и Ив. Залогин, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 54 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници (ОВ L 239, 2000 г., стр. 19; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 1, стр. 183), подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г. (наричана по-нататък „КПСШ“), разглеждан във връзка с член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано срещу MSIG за престъпления, свързани с причиняване на имуществени вреди с терористична цел, опити за убийство с терористична цел и телесна повреда.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 54 от КПСШ, който се намира в дял III, глава 3 („Прилагане на принципа ne bis in idem“) от нея, предвижда:

„Лице, което е [с]ъдено в една договаряща страна [и наказателното производство срещу него окончателно е приключило], не може да бъде преследвано за същите деяния в друга договаряща страна, при условие че когато лицето е осъдено, санкцията е изпълнена или е в процес на изпълнение, или не може да се изпълни по силата на законите в договарящата страна, в която е произнесена“.

Националното право

Устройствен закон 7/2014

4 Съгласно член 14 от Ley Orgánica 7/2014, sobre intercambio de información de antecedentes penales y consideración de resoluciones judiciales penales en la Unión Europea (Устройствен закон 7/2014 за обмена на информация от регистрите за съдимост и вземането предвид на

съдебни решения по наказателни дела в Европейския съюз) от 12 ноември 2014 г. (BOE, бр. 275 от 13 ноември 2014 г., стр. 93204), в редакцията му, която е в сила към датата на отправяне на преюдициалното запитване (наричан по-нататък „Устройствен закон 7/2014“):

„1. Правните последици на предишна влязла в сила присъда, постановена в друга държава членка по отношение на същото лице за различни деяния, са равностойни в хода на новообразувано наказателно производство на тези, които биха произтекли от същата присъда, ако тя беше постановена в Испания, при условие че са изпълнени следните условия:

a) присъдите са били наложени за деяния, наказуеми съгласно испанския закон, който е бил в сила към датата на тяхното извършване;

b) за тези присъди е получена достатъчна информация чрез приложимите инструменти за правна взаимопомощ или чрез обмен на информация, получена от регистрите за съдимост.

2. Без да се засягат разпоредбите на предходния параграф, окончателните присъди, постановени в друга държава членка, не оказват влияние върху следните актове и не могат да доведат до тяхната отмяна или преразглеждане:

a) окончателните решения, приети преди това от испанските съдилища, и съдебните актове, свързани с тяхното изпълнение;

b) осъдителните присъди, постановени в последващи производства в Испания, свързани с престъпления, които са извършени, преди съдът на другата държава членка да е постановил осъдителна присъда;

c) определенията, постановени или които трябва да бъдат постановени по силата на член 988, трета алинея от Ley de Enjuiciamiento Criminal (Наказателно-процесуален кодекс), с които се определят ограниченията при изпълнението на наказанията, сред които тези по буква b).

3. Дори ако произтичат от постановени в други държави присъди, данните за съдимостта в централния регистър се считат за заличени за целите на отчитането им в Испания от съдилищата в съответствие с испанското право, освен ако преди това не е било направено уведомление за заличаването им от държавата на осъждането“.

5 Единствената допълнителна разпоредба от този закон гласи:

„Присъди, постановени от съд на държава — членка на Европейския съюз, преди 15 август 2010 г., в никакъв случай не се вземат предвид при прилагането на настоящия закон“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

6 След като на 3 октомври 2004 г. е задържана от френската полиция, на 4 септември 2019 г. MSIG е предадена на испанските власти в изпълнение на европейска заповед за арест, издадена от Juzgado Central de Instrucción № 2 de l’Audiencia Nacional (Централен следствен съд № 2 към Националния съд, Испания).

7 Audiencia Nacional (Национален съд), който е запитващата юрисдикция, разглежда наказателно производство срещу MSIG в качеството ѝ на извършител на терористичен атентат в Овиедо (Испания) на 21 юли 1997 г. MSIG е обвинена в извършването на престъпления, свързани с причиняване на имуществени вреди с терористична цел, опит за убийство с терористична цел и телесна повреда.

8 Фактите в основата на това обвинение са описани от запитващата юрисдикция по следния начин:

„По време на престоя си във Франция и без да напуска тази страна, считано от неопределена дата до арестуването ѝ през октомври 2004 г., [MSIG], в качеството си на ръководител на терористичната организация Euskadi Ta Askatasuna (ETA), е била лицето, на което е възложено да предава инструкциите, изготвени от най-висшите органи на организацията, и да определя в съответствие с тези инструкции насоките на действие на терористичните формации, действащи в Испания, като им изпраща информацията от Франция, обикновено чрез бележки, които са поставени на предварително определени места, както и материалните средства (оръжия, гранати и експлозиви) за провеждане на техните кампании, обикновено чрез посредничеството на трети лица, които са съхранявали оръжията. В повечето случаи членовете на тези формации, следвайки общите указания, получени от ръководството на ETA, са тези, които трябва да вземат конкретно решение относно терористичната акция, която трябва да се извърши, да я планират подробно, като използват материалните средства и оръжията, които са им били предоставени, и след като тази акция бъде извършена, да докладват за резултата ѝ пред ръководството на терористичната организация.

В конкретния случай, станал повод за наказателното преследване, двама членове на ETA, неизвестни на полицията по това време, които са активни в рамките на формация от „криминално непроявени лица“ („KATU“ или „KATTU“) […], вероятно подпомагани от други неизвестни лица, и които действат съгласно получените общи инструкции да нападнат полицейски или военни цели, решават да атакуват полицейския участък на град Овиедо, столица на Comunidad Autónoma de Asturias (Автономна област Астурия, Испания), като с помощта на получените и съхранявани от тях оръжия изработват самоделно автоматизирано устройство за изстрелване на противотанкови гранати, което поставят на определено разстояние от полицейския участък около 8 часа сутринта на 21 юли 1997 г., като поставят в близост и самоделно взривно устройство със закъснител, така че то да се взриви в момента, в който се предполага, че устройството за изстрелване може да бъде проверено от полицията.

Само три от предвидените гранати са изстреляни и нито една от тях не достига целта, като те се взривяват произволно на няколко близки до нея места, причинявайки само имуществени вреди и, поради шума от експлозията, увреждане на слуха на лице, което се намира наблизо. Капанът с експлозива е забелязан от полицията при проверката на обекта и този експлозив незабавно е бил обезвреден“.

9 От акта за преюдициално запитване е видно, че според испанския прокурор MSIG трябва да се счита за материален извършител на разглежданите престъпления, от една страна, поради качеството си на ръководител, към момента на настъпване на разглежданите факти, на „формациите от криминално непроявени лица“ на ETA и от друга страна, поради доставката от Франция на различни оръжия на „формацията от криминално непроявени лица“ „KATU“ или „KATTU“ (наричана по-нататък „KATTU“) с цел извършване на

терористични атентати. Според посоченото от тази юрисдикция наказанието, поискано от прокурора за разглежданите деяния, възлиза на общо 71 години лишаване от свобода. Запитващата юрисдикция уточнява, че изпълнението на това наказание би трябвало ex lege да доведе до прилагането на ограничение до максимум 30 години лишаване от свобода в съответствие с разпоредбите на Наказателния кодекс.

10 MSIG обаче вече била осъдена задочно във Франция за „участие в престъпна група с цел подготвяне на терористичен акт“. В това отношение запитващата юрисдикция посочва четири решения, постановени във Франция, с които MSIG е осъдена (наричани по-нататък „френските присъди“). Първите три присъди — от 21 февруари 2000 г., 23 февруари 2000 г. и 13 февруари 2003 г. — обхващали различни периоди от 1996 г. и 1997 г. и във всяка от тях било постановено наказание лишаване от свобода за срок от пет години. Четвъртата, от 17 декември 2010 г., се отнасяла до периода до 10 март 2004 г., с изключение на периода, който започва през 1996 г. и завършва на 31 декември 1997 г., и в нея се постановявало наказание лишаване от свобода за срок от 20 години.

11 По силата на решение от 13 февруари 2014 г. на Cour d’appel de Paris (Апелативен съд Париж) за определяне на общо наказание, наложените с френските присъди наказания са обединени, за да се стигне до едно-единствено наказание от 20 години лишаване от свобода, което било изтърпяно от MSIG във Франция преди предаването ѝ на испанските власти.

12 Освен това запитващата юрисдикция посочва, че след предаването ѝ на испанските власти MSIG е била обект на наказателно преследване и е била осъдена в Испания в рамките на производства, някои от които се отнасят до деяния, извършени изцяло в Испания като член на ETA, преди установяването ѝ във Франция, а други, включително разглежданото в главното производство, до участието ѝ от френска територия като ръководител на ETA в терористични актове, извършени в Испания.

13 Запитващата юрисдикция посочва, че с определение от 20 февруари 2023 г. е обединила наказанията, наложени на MSIG с осем постановени в Испания окончателни присъди, и е определила максимален размер от 30 години лишаване от свобода за всички влезли в сила присъди за целите на тяхното изпълнение в съответствие с член 76, параграф 1 от Наказателния кодекс и с член 988 от Наказателно-процесуалния кодекс, тъй като съгласно последната разпоредба съответните престъпления се считат за свързани и могат да бъдат обект на наказателно преследване в рамките на едно производство.

14 Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че испанското право не позволява да се определи общо наказание по отношение на наказанията, произтичащи от постановените от френските и от испанските съдилища присъди, въпреки съществуващата в много случаи правна връзка между тези присъди. Така, след като е изтърпяла наказанието лишаване от свобода за срок от 20 години във Франция, MSIG трябвало да изтърпи наказание от 30 години лишаване от свобода, тоест минимален общ размер от 50 години лишаване от свобода, без да е възможно да се определи максимален размер на наказанието.

15 Запитващата юрисдикция обаче отбелязва, че във времево отношение френските присъди обхващат цялата дейност, извършвана от MSIG от Франция в качеството ѝ на ръководител на ETA. Въз основа на тези присъди били наложени наказания в размер на общо 35 години лишаване от свобода, които по силата на решението на Cour d’appel de Paris (Апелативен съд Париж) от 13 февруари 2014 г. за определяне на общо наказание били сведени до едно

наказание в размер на 20 години лишаване от свобода, тъй като посочените присъди се отнасяли до една и съща престъпна дейност, обхващаща действия, които са извършени от съответното лице в качеството му на ръководител, отговорен за действащите в Испания „формации от криминално непроявени лица“, и които са свързани както с планирането на операциите на ETA, така и с предоставянето на средства за извършване на атентати. По този начин MSIG участвала в различни периоди от време в подготовката на терористични атентати, извършени в Испания.

16 Както действията на MSIG, за които тя е осъдена във Франция, така и разглежданите в главното производство били извършени изцяло от Франция, без MSIG изобщо да е ходила в Испания. Освен това действията, обект на наказателно преследване в Испания, се отнасяли до организирането от MSIG, в качеството ѝ на ръководител на ETA, на дейността на „формациите от криминално непроявени лица“, в случая — KATTU, чиито членове самостоятелно вземали решения какви цели да бъдат атакувани, като използвали получените материали и докладвали a posteriori на ръководството на ETA по-специално за резултата от извършените атентати или за претърпените неуспехи. Следователно образуваните в Испания производства срещу MSIG се отнасяли до същата дейност като посочената във френските присъди.

17 Френските власти разследвали и се произнесли по цялата престъпна дейност на MSIG в качеството ѝ на член на ръководството на ETA и придобили точни и подробни познания за действията на MSIG, свързани с терористичната дейност на ETA в Испания и Франция, което било отразено във френските присъди.

18 Според запитващата юрисдикция няма никакво съмнение, че всички сведения, събрани от френските разследващи служители, са били използвани в рамките на образуваните срещу MSIG производства. Така френските юрисдикции разполагали със задълбочена информация относно дейностите на MSIG и можело да се приеме, че са се произнесли по цялата престъпна дейност на MSIG във Франция във връзка с действащите в Испания терористични формации на ETA, сред които KATTU. Освен това всички материали от разследването, които се отнасят до ETA и позволяват да се установи точната роля на MSIG в рамките на тази организация, били предадени на испанската полиция от френските власти, за да се допълни извършената в Испания дейност по разследване на все още неизяснени факти.

19 Запитващата юрисдикция счита, че френските присъди се отнасят до всички действия, извършени от MSIG от Франция в качеството ѝ на ръководител на ETA. Така в решение на Tribunal de grande instance de Paris (Първоинстанционен съд Париж, Франция) от 13 февруари 2003 г. се посочвало, че „[п]рез 1997 г. […] обвиняемата е участвала в група или в сговор, създадени с цел подготовката на терористични актове, в случая — ETA-MILITAIRE“, и се споменавали действията, предприети от нея в периода, през който е извършен терористичният атентат в Овиедо на 21 юли 1997 г.

20 Освен това запитващата юрисдикция посочва, че с решение от 21 януари 2021 г. е приела, че е налице „случай bis in idem“, като се имат предвид различните присъди, постановени от френските съдилища срещу MSIG за дейността ѝ от Франция в качеството ѝ на ръководител на ETA и участието ѝ в подготовката на атентати, които във времево отношение обхващат деянията, предмет на образуваните пред тази юрисдикция производства. Това решение обаче било отменено с решение на Tribunal Supremo (Върховен съд, Испания) от 21 март 2023 г., в което по същество се констатирало, че

осъждането на MSIG във Франция не обхваща, дори по общ или неопределен начин, участието в конкретни терористични действия, и в което се приема, че не съществува „случай bis in idem“, като в това отношение се уточнява, че не може да се счита, че е налице отсъждане по въпрос, който не е бил предмет на разглеждане от съда. Tribunal Supremo (Върховен съд) отменил посоченото решение поради липса на мотиви и върнал делото на запитващата юрисдикция за ново произнасяне. Макар по-голямата част от членовете на запитващата юрисдикция да са убедени, че е налице „случай bis in idem“, същата юрисдикция посочва, че тази преценка не се споделя от Tribunal Supremo (Върховен съд), което с оглед на автономния характер на понятието „ne bis in idem“ накарало запитващата юрисдикция да сезира Съда.

21 В това отношение запитващата юрисдикция припомня, че принципът ne bis in idem, както е тълкуван от Съда, изисква идентичност на фактите, схващани като наличие на съвкупност от неразделно свързани помежду си факти или фактически обстоятелства, независимо от тяхната правна квалификация или от защитения правен интерес. Запитващата юрисдикция обаче си задава въпроса как следва да се разбира понятието „деяния“ за целите на преценката на принципа ne bis in idem, по-специално с оглед на различните начини, по които са представени „деянията“ в съдебните решения, постановени в държавите членки. Това понятие би могло да се отнася само до настъпването на събитие, отделно от правната му квалификация, или би могло да се счита за имащо правно съдържание и за отнасящо се не до обективен факт, а до връзката му с една от съществуващите наказателноправни квалификации или с квалифициран фактически състав.

22 Запитващата юрисдикция отбелязва, че в случая едни и същи деяния са били обект на отделни правни квалификации от френските и от испанските съдилища. Френските съдилища се позовали на дейността на MSIG като ръководител на терористична организация с цел подготовката на терористични актове чрез едно или няколко действия, макар самите терористични актове фактически да били извършени от други лица. За сметка на това в Испания MSIG се считала по-скоро за пряк извършител на съответното престъпление, макар да се отчитал фактът, че самият терористичен акт фактически е бил изпълнен от трети лица. Според запитващата юрисдикция обаче производствата пред френските и пред испанските съдилища се отнасяли до едни и същи действия на MSIG.

23 Запитващата юрисдикция подчертава, че в хипотезата, при която не е налице идентичност на деянията, а просто едновременно извършване, MSIG най-вероятно би трябвало да изтърпи наказание от 30 години лишаване от свобода в Испания, след като е изтърпяла наказание от 20 години лишаване от свобода във Франция, което би представлявало наказание, опорочено от тежка непропорционалност, което води в частност до дискриминационно третиране на MSIG в сравнение с лицата, осъдени само в една държава членка.

24 При тези условия Audiencia Nacional (Национален съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) С оглед на описаната фактическа обстановка и правните основания, взети предвид по наказателното дело, което се води срещу MSIG в Испания, както и предвид различните осъдителни присъди, постановени по-рано във Франция спрямо нея, налице ли е в случая хипотеза на „bis in idem“ по член 50 от [Хартата] и член 54 от [КПСШ] по

отношение на наказателните производства, водени срещу нея в Испания, тъй като става въпрос за „същите деяния“ съгласно определения в европейската съдебна практика обхват на това понятие?

2) При всички положения съвместима ли е с член 50 от [Хартата] и член 54 от КПСШ, както и с член 1, параграф 3, член 3, параграф 2 и член 4, параграфи 3 и 5 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки [(ОВ L 2002, 190 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3)], липсата на правна разпоредба в испанското право, която да позволява признаването на последиците на предходни окончателни присъди, постановени от съдилищата на други държави членки, за целите на евентуалното установяване в разглеждания случай на наличието на хипотеза на bis in idem поради идентичност на деянията?

3) Противоречи ли — в случая или като цяло на член 45 и член 49, параграф 3 от [Хартата] или на съображения 7, 8, 9, 13 и 14 и на член 3, параграфи 1, 2 4 и 5 от Рамково решение [2008/675/ПВР на Съвета от 24 юли 2008 година за вземане предвид присъдите, постановени в държавите членки на Европейския съюз в хода на новообразувани наказателни производства (ОВ L 220, 2008 г., стр. 32)], както и на съображение 12 и член 1, параграф 3 от Рамково решение [2002/584] — липсата на правна разпоредба, практика или изобщо на правен механизъм или процедура в испанското право, които да позволяват признаване на последиците на предходни окончателни присъди, постановени по-рано от съдилищата на други държави членки, с оглед на определяне на наказанието, определяне на общо наказание, адаптиране или ограничаване на максималния размер за изтърпяване на наказания, независимо дали във фазата на разглеждане на производството и постановяване на присъдата или в тази на последващото ѝ изпълнение, с цел, ако не бъде установено наличие на bis in idem поради идентичност на деянията, да се извърши преценка на пропорционалността на наказанието, когато, както в разглежданото производство, се установи наличието на предходна присъда, постановена от съдилищата на друга държава членка, с която са наложени тежки, вече изтърпени, наказания за деяния, едновременно извършени с тези, които се разглеждат в Испания (извършени по едно и също време и неразделно свързани или които се намират в наказателноправна или друга подобна връзка)?

4) С оглед на обстоятелствата в конкретния случай и най-общо, съвместимо ли е абсолютното изключване на последиците на постановените в други държави — членки на Съюза, окончателни съдебни актове, изрично предвидено в член 14, параграф 2, буква b) [от Устройствен закон 7/2014] по отношение на осъдителните решения, постановени в Испания, и в член 14, параграф 2, буква c) [от Устройствен закон 7/2014] относно определенията, приети за изпълнение на съдебни актове, както и в единствената допълнителна разпоредба [на Устройствен закон 7/2014] (която се отнася до актовете, постановени преди 15 август 2010 г., и е валидна в двата случая) […] за транспониране на европейската правна уредба:
   a) с член 50 от [Хартата] и с член 54 от [КПСШ], и двете разпоредби във връзка с bis in idem с международно измерение[,] и
   b) със съображения 7, 8, 9, 13 и 14 и член 3, параграфи 1, 2, 4 и 5 от Рамково решение [2008/675], с член 45 и член 49, параграф 3 от [Хартата] и с принципа на взаимно признаване на съдебни решения в рамките на Съюза?“.

Производството пред Съда

25 С писмо от 4 декември 2024 г., постъпило в секретариата на Съда на 19 декември 2024 г., запитващата юрисдикция уведомява Съда, от една страна, че на 8 ноември 2024 г. е влязъл в сила нов устройствен закон, с който се изменят съществени аспекти на Устройствен закон 7/2014, и от друга страна, че съмненията ѝ относно съвместимостта на последния закон с разпоредбите на правото на Съюза, посочени във втория, третия и четвъртия преюдициален въпрос, са разсеяни. Тъй като запитващата юрисдикция счита, че тези въпроси са останали без предмет, Съдът следва да се произнесе само по първия преюдициален въпрос.

По първия въпрос

По допустимостта

26 Испанското правителство изразява съмнения относно допустимостта на първия въпрос, тъй като запитващата юрисдикция не изложила фактическите обстоятелства и причините, поради които си задава въпроси относно тълкуването на правото на Съюза, поради което не било възможно да се отговори на отправения въпрос. При условията на евентуалност, това правителство счита, че представените от запитващата юрисдикция фактически и правни елементи не позволяват да се прецени дали разглежданите деяния са едни и същи. Така в акта за преюдициално запитване не се посочвали деянията, взети предвид по отношение на MSIG в контекста на нападението в Овиедо от 21 юли 1997 г., така че било трудно да се установи идентичността на тези деяния с деянията, посочени в присъдите, които са постановени срещу MSIG от френските съдилища.

27 Съгласно член 94, букви а) и б) от Процедурния правилник на Съда преюдициалното запитване трябва да съдържа „кратко изложение на предмета на спора и на релевантните факти, така както са установени от запитващата юрисдикция, или поне изложение на фактите, на които се основават въпросите“, и трябва да „възпроизвежда съдържанието на приложимите в случая национални разпоредби и ако е необходимо — релевантната национална съдебна практика“. Освен това, както предвижда член 94, буква в) от Процедурния правилник, в преюдициалното запитване трябва да са изложени „причините, поради които запитващата юрисдикция има въпроси относно тълкуването […] на някои разпоредби на правото на Съюза, както и установената от нея връзка между тези разпоредби и националното законодателство, приложимо в главното производство“.

28 Съгласно практиката на Съда целта на съдържащата се в актовете за преюдициално запитване информация е не само да позволи на Съда да даде полезен отговор, но и да даде възможност на правителствата на държавите членки и на другите заинтересовани да представят становища съгласно член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз. Съдът трябва да следи за запазването на тази възможност, предвид факта, че по силата на посочения член на заинтересованите лица се съобщават само актовете за преюдициално запитване (решение от 28 ноември 2023 г., Commune d’Ans, C-148/22, EU:C:2023:924, т. 47 и цитираната съдебна практика).

29 В конкретния случай в преюдициалното запитване се излагат както деянията в Испания, в чието извършване се упреква MSIG, така и деянията, които са били обект на отсъждане във Франция, както произтичат от френските присъди, като същевременно се пояснява

информацията, с която са разполагали френските органи. Освен това запитващата юрисдикция уточнява причините, поради които поставя първия въпрос, и излага съдържанието на националните разпоредби, които могат да се приложат в настоящия случай.

30 При това положение първият въпрос е допустим.

По същество

31 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали понятието „същите деяния“ по смисъла на член 54 от КПСШ във връзка с член 50 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че обхваща деянията, в които е обвинено дадено лице в рамките на наказателно производство, образувано в една държава членка за терористични актове, когато това лице вече е било осъдено в друга държава членка за същите актове за участие в терористична организация с цел подготовката на терористичен акт.

32 Член 54 от КПСШ, която е включена в правото на Съюза с Протокола за включването на достиженията на правото от Шенген в рамките на Европейския съюз, приложен към Договора за Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност с Договора от Амстердам (ОВ C 340, 1997 г., стр. 93), закрепва принципа ne bis in idem (решение от 23 март 2023 г., Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Изключение от принципа ne bis in idem), C-365/21, EU:C:2023:236, т. 46).

33 Тъй като този принцип произтича от общите конституционни традиции на държавите членки, член 54 от КПСШ следва да се тълкува в светлината на член 50 от Хартата, чието основно съдържание той гарантира (решения от 28 октомври 2022 г., Generalstaatsanwaltschaft München (Екстрадиция и ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, т. 65, и от 23 март 2023 г., Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Изключение от принципа ne bis in idem), C-365/21, EU:C:2023:236, т. 32).

34 От текста на член 54 от КПСШ следва, че дадено лице не може да бъде преследвано в една държава членка за същите деяния като тези, за които е съдено в друга държава членка, и наказателното производство срещу него окончателно е приключило, при условие че, когато лицето е осъдено, санкцията е изпълнена или е в процес на изпълнение, или не може да се изпълни по силата на законите на последната държава.

35 Съответно прилагането на принципа ne bis in idem е подчинено на две условия, а именно, от една страна, да има предходно окончателно решение (условието „bis“) и от друга страна, едни и същи деяния да са били предмет на предходното решение и на последващите производства или решения (условието „idem“) (решения от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 45, и от 19 октомври 2023 г., Központi Nyomozó Főügyészség, C-147/22, EU:C:2023:790, т. 26).

36 Що се отнася до условието „idem“, което трябва да бъде разгледано с оглед на съдебната практика, припомнена в точка 33 от настоящото решение, от самия текст на член 50 от Хартата следва, че е забранено едно лице да бъде преследвано или наказвано повече от един път за едно и също престъпление (вж. в този смисъл решения от 12 май 2021 г., Bundesrepublik Deutschland (Червена бюлетина на Интерпол), C-505/19, EU:C:2021:376, т. 78, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 71).

37 Съгласно постоянната съдебна практика условието „idem“ изисква фактите да са идентични. Следователно принципът ne bis in idem не намира приложение, когато съответните факти не са идентични, а само сходни (решения от 18 юли 2007 г., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, т. 27, от 23 март 2023 г., Generalstaatsanwaltschaft Bamberg (Изключение от принципа ne bis in idem), C-365/21, EU:C:2023:236, т. 37, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 74).

38 Понятието за идентичност на фактите се разбира като съвкупност от конкретни фактически обстоятелства, произтичащи от събития, които по същество са едни и същи, тъй като се отнасят до един и същи извършител и са неразделно свързани помежду си във времето и в пространството (вж. в този смисъл решения от 18 юли 2007 г., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, т. 26 и 27, от 28 октомври 2022 г., Generalstaatsanwaltschaft München (Екстрадиция и ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, т. 128, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 75).

39 Напротив, ако фактите, съставляващи признаците от обективна страна, не представляват такава съвкупност, обстоятелството, че сезираният с второто наказателно производство съд установява, че предполагаемият извършител на тези деяния е действал със същия престъпен умисъл, само по себе си не е достатъчно, за да е сигурно, че е налице съвкупност от конкретни, неразделно свързани помежду си обстоятелства, обхванати от понятието „същите деяния“ по смисъла на член 54 от КПСШ (решения от 18 юли 2007 г., Kraaijenbrink, C-367/05, EU:C:2007:444, т. 29 и 30, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 76).

40 Освен това съгласно постоянната съдебна практика както член 54 от КПСШ, така и член 50 от Хартата се отнасят само до наличието на признаците от обективна страна, независимо от тяхната правна квалификация или от защитения правен интерес, доколкото предоставената с тези разпоредби закрила не може да се различава в отделните държави членки (вж. в този смисъл решения от 16 ноември 2010 г., Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, т. 39, от 22 март 2022 г., Nordzucker и др., C-151/20, EU:C:2022:203, т. 39, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 73 и цитираната съдебна практика).

41 От това следва, че възможността за различна правна квалификация на едни и същи деяния по смисъла на член 54 от КПСШ, разглеждан във връзка с член 50 от Хартата, в две различни държави членки или пък преследването на различни правни интереси в тези държави не може да бъде пречка за прилагането на принципа ne bis in idem.

42 В случая запитващата юрисдикция, която единствена е компетентна да се произнесе по фактите, а не Съдът, следва да установи дали деянията, които са предмет на разглежданото в главното производство наказателно дело, са същите като тези, за които вече са постановени окончателни присъди от френските съдилища. При все това Съдът може да предостави на посочената юрисдикция насоки за тълкуване на правото на Съюза при преценката дали разглежданите деяния са идентични (вж. в този смисъл решения от 28 октомври 2022 г., Generalstaatsanwaltschaft München (Екстрадиция и ne bis in idem), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, т. 133, и от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 79 и цитираната съдебна практика).

43 От тази гледна точка в самото начало следва да се уточни, че с оглед на припомнената в точка 40 от настоящото решение съдебна практика и доколкото е установено, че разглежданото в главното производство наказателно дело и френските присъди, на които

се позовава запитващата юрисдикция, се отнасят до идентични по същество деяния, обстоятелството, че тези присъди се отнасят до престъпления, различни от разглежданите в главното производство, не е от значение за преценката на условието „idem“ (вж. в този смисъл решение от 25 януари 2024 г., Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova, C-58/22, EU:C:2024:70, т. 70).

44 Всъщност в това отношение от значение е не въпросът дали елементите от фактическия състав на разглежданите във френските присъди престъпления са идентични, а въпросът дали деянията, чието извършване се вменява на съответното лице в рамките на тези присъди и на делото по главното производство, се отнасят до едно и също поведение. Когато става въпрос за едно и също поведение на едно и също лице, осъществено в едни и същи времеви рамки, следва да се провери дали деянията, за които това лице първоначално е осъдено, и деянията, предмет на последващото наказателно производство, са идентични или са едни и същи по същество (ЕСПЧ, 19 декември 2017 г., Ramda с/у Франция, CE:ECHR:2017:1219JUD007847711, § 87 и цитираната съдебна практика).

45 Така запитващата юрисдикция следва да прецени дали в конкретния случай конкретните деяния, в чието извършване се обвинява MSIG и които позволяват да се установи наказателната отговорност на последната в Испания, са идентични с тези, които са довели до осъждането ѝ от френските наказателни съдилища.

46 В това отношение от акта за преюдициално запитване е видно, че в Испания MSIG е обвинена в престъпление, свързано с причиняване на имуществени вреди с терористична цел, три престъпления, състоящи се в опит за убийство с терористична цел, и едно престъпление, свързано с нанасяне на телесна повреда, извършени на 21 юли 1997 г. в Овиедо от двама членове на KATTU. Според запитващата юрисдикция тя е преследвана като материален извършител на тези престъпления в качеството си на ръководител — към момента на настъпване на фактите по главното производство — на „формациите от криминално непроявени лица“ на ETA, както и за доставката на различни оръжия на KATTU с цел извършване на терористични атентати.

47 Съгласно предоставените от запитващата юрисдикция данни, към момента на настъпване на фактите по главното производство на MSIG било възложено да предава указанията, изготвени от най-висшите органи на ETA, и да определя, в съответствие с тези указания, насоките на действие на терористичните формации, действащи в Испания. MSIG действала изключително от френска територия.

48 Според същите данни двамата членове на KATTU, извършили атентата от 21 юли 1997 г. в Овиедо, действали съгласно получените от тях общи указания и самостоятелно решили да атакуват полицейския участък на град Овиедо.

49 Отново според запитващата юрисдикция обаче във френските присъди изобщо не се споменавал разглежданият в главното производство атентат, а само се посочвали действията, извършени от MSIG на френска територия. Следователно деянията, в извършването на които е обвинена MSIG в рамките на главното производство, на пръв поглед не изглеждат същите като тези, които са предмет на френските присъди.

50 Запитващата юрисдикция обаче уточнява, че във времево и материалноправно отношение тези присъди обхващат всички действия, извършени от MSIG във Франция в качеството ѝ на ръководител, отговарящ за „формациите от криминално непроявени лица“, действащи в Испания, включително както планирането на операциите на ЕТА, така и предоставянето на средствата за извършване на атентати.

51 Според разясненията на запитващата юрисдикция изглежда, че конкретните деяния, в чието извършване се обвинява MSIG в рамките на главното производство, които позволяват да се установи наказателната ѝ отговорност за разглеждания атентат, по същество са тези, състоящи се в предоставянето от френска територия на общи насоки за действие на действащи в Испания терористични формации и в доставянето на тези формации на материалните средства за провеждане на действията, които тези формации от своя страна самостоятелно са решили да извършат и са планирали подробно. В това отношение изглежда, че според обясненията на запитващата юрисдикция MSIG не е обвинена в никакво друго конкретно деяние във връзка с атентата в Овиедо и че именно същите деяния са довели френските юрисдикции до това да установят наказателната отговорност на MSIG за нейните действия във Франция.

52 Следва да се добави, че за да прецени идентичността на разглежданите деяния, запитващата юрисдикция ще трябва да вземе предвид не само деянията, посочени в диспозитива на влезлите в сила присъди, постановени във Франция, и в заключителната част на обвинителните актове, изготвени от компетентните френски органи, но и деянията, посочени в мотивите на тези присъди, и тези, които са били предмет на досъдебното производство, но които не са били включени в обвинителните актове, както и всички релевантни сведения за фактите, във връзка с които във Франция е/са образувано/и предходното/ите наказателно/и производство/а и което/които е/са приключило/и с влязъл в сила акт (вж. в този смисъл решение от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 85).

53 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 57, параграф 1 от КПСШ, когато едно лице е обвинено за престъпление в една държава членка и компетентните органи на тази държава имат основание да считат, че обвинението се отнася за същите деяния като тези, за които има окончателна присъда в друга държава членка, ако счетат за необходимо, тези органи изискват съответните сведения от компетентните органи на държавата членка, на чиято територия е произнесена присъдата. Въведеният с тази разпоредба механизъм на сътрудничество дава възможност на компетентните органи на втората държава членка, които отговарят за наказателното преследване на същото лице, да изискат относимите правни сведения от органите на първата държава членка, за да определят например точното естество на акт, постановен на територията на първата държава членка, или пък да установят конкретните деяния, предмет на този акт (решение от 12 октомври 2023 г., INTER CONSULTING, C-726/21, EU:C:2023:764, т. 50 и 51).

54 С оглед на всички изложени по-горе съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 54 от КПСШ, разглеждан с оглед на член 50 от Хартата, следва да се тълкува в смисъл, че понятието „същите деяния“ обхваща деянията, в които е обвинено дадено лице в рамките на наказателно производство, образувано в една държава членка за терористични актове, когато това лице вече е било осъдено в друга държава членка за същите актове за участие в терористична организация с цел подготовката на терористичен акт.

По съдебните разноски

55 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

Член 54 от Конвенцията за прилагане на споразумението от Шенген от 14 юни 1985 година между правителствата на държавите от Икономическия съюз Бенелюкс, Федерална република Германия и Френската република за постепенното премахване на контрола по техните общи граници, подписана в Шенген на 19 юни 1990 г. и влязла в сила на 26 март 1995 г., разглеждан във връзка с член 50 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

трябва да се тълкува в смисъл, че

понятието „същите деяния“ обхваща деянията, в които е обвинено дадено лице в рамките на наказателно производство, образувано в една държава членка за терористични актове, когато това лице вече е било осъдено в друга държава членка за същите актове за участие в терористична организация с цел подготовката на терористичен акт.

Подписи